DIN NOU PREMIERĂ CONCERTANTĂ LA OPERĂ

(Costin Popa – 9 martie 2008)

Dirijorul Iurie FLOREA

De Mărțișor, pe prima scenă lirică națională, **Macbeth** de Verdi. Un curaj titanic a făcut ca diriguitorii teatrului de pe Splai să aleagă un titlu care stă în disponibilitatea a două voci gigantice, a două personalități artistice puternice. Se știe, rolul de soprană al demonicei Lady Macbeth cere un glas de coloratură dramatică, vocalitate de temut cu care Verdi și-a înzestrat multe eroine din perioada de început a carierei sale componistice, a așa-numiților „ani de galeră”.

Alături, personajul titular este poate primul – pentru vocea de bariton – în care complexitatea pătrunderii psihologice prefigurează marile creații de maturitate din **Rigoletto, Simon Boccanegra, Otello sau Falstaff**. Așa stând lucrurile și judecând după distribuția premierei – preferată (pentru a câta oară?) în variantă concertantă -, asigurarea cu interpreți autohtoni a celor două roluri principale a fost doar parțială, întrucât pentru rolul Macbeth s-a recurs la un oaspete, rusul Sergey Murzaev. Mai mult, baritonul din Sankt Petersburg a fost invitat și pentru al doilea concert, din seara imediat următoare. Acestea au fost premisele. Ce s-a întâmplat la premieră?

Am asistat la una din cele mai valabile, valoroase lecturi ale Operei Naționale. Un concert pregătit exemplar din punct de vedere muzical, demers cu atât mai remarcabil, cu cât eforturile la care sunt supuse ansamblurile – cor, orchestră – sunt maxime. Totul a funcționat (aproape) ca un ceasornic. Sigur că meritul revine în primul rând dirijorului Iurie Florea, dar un substanțial – aș spune – esențial aport a sosit și din partea venerabilului maestru Stelian Olariu, al cărui cor a cântat cu stupefiantă omogenitate, când masiv, când aerisit, cu culori variate (tablourile vrăjitoarelor) și nuanțe subtile (**Patria oppressa**). Scenele „concertato” au avut pulsația optimă, grație unor tempi echilibrați, bine aleși și încadrați dramaturgic într-un întreg pe care Iurie Florea l-a tălmăcit energic, dinamic. Sigur că adânciri ideatice exprimate prin sunetul instrumentiștilor pot fi adăugate oricând, după cum alămurile pot să ia aminte (pentru actul al IV-lea) de la colegii lor aparținători altor partide orchestrale la sporirea atenției în atacuri.

Antonela Bï¿½rnat, Silvia Sorina Munteanu, Serghei Murzaev

Vocea Silviei Sorina Munteanu sună strălucitor pe toată întinderea ambitusului, pătrunzător și voluminos, cu egalitate între registre și înfățișare optimă a agilităților dramatice. Se simte că rolul a fost studiat în cele mai mici detalii, de la riscanta declamație a citirii scrisorii (bine rezolvată de soprană), trecând prin infernala **Vieni! t’affretta!**, prin duetul cu soțul ei, prin tulburătoarea **La luce langue**, prin Brindisi-ul **Si colmi il calice** și până la ultima piatră de încercare, aria **Una macchia e qui tuttora** din scena „somnambulismului” Lady-ei Macbeth.

Urmăresc de mult evoluția Sorinei Munteanu și observ că progresele ei sunt evidente, vădind o artistă serioasă, preocupată de asimilarea stilisticilor pretențioase. Nu mă feresc, nu mă hazardez să afirm că poate cânta în acest moment partitura verdiană oriunde în lume, pe scene oricât de mari. Mai există un pas de finețe și sunt convins că soprana îl va face cât de curând: imposibilul Re bemol supra-acut al ultimei arii trebuie servit în pianissimo nu numai singular ci împreună cu întregul arc ascendent-descendent al frazei care-l încadrează. Verdi a notat în partitură, cu cruzime, **un fil di voce**. Opțiunea Sorinei Munteanu (atac în pianissimo – crescendo – filaj), cu toată spectaculozitatea ei, trebuie adusă la această cerință.

Expunând un glas de calitate, Sergey Murzaev a impresionat de la prima notă: generozitate timbrală, penetranță, linie vocală impecabilă, acute dominatoare. Un bariton tipic verdian. A propus un Macbeth balansând între contorsionarea psihică, dorințele de mărire, sângeroasele decizii, labilitatea amestecată cu frica. Totul a fost exprimat prin glas, pe traiectul rolului, cu remarcabile momente în **Due vaticini compiuti or sono, Fatal mia donna! un murmure, Fuggi, regal fantasima** (scena „aparițiilor”) sau în aria **Pietà, rispetto, amore**. Am punctat cu totul aleator doar câteva exemple. Deși ușoare inflexiuni de sorginte slavă se strecoară în emisia vocală, baritonul rus simte fraza italiană și o redă autoritar, cu aplomb și energie. Un artist pe care îl vom revedea oricând cu plăcere și interes pe scena bucureșteană.

În rolul Banquo, basul Horia Sandu a cântat urmând cu frumos legato portativele ariei **Come dal ciel precipita** dar notele de Mi acut se cer servite fără brutalitate, în contextul desenului melodic romantic al maestrului de la Busseto. Tenorul Marius Manea a interpretat bine aria lui Macduff **Ah, la paterna mano** deși nu ne-a scutit de oarecari emoții venind din stabilitatea sunetului în registrul înalt. În alte roluri au evoluat promițătorul tenor Liviu Indricău (Malcolm), Antonela Bârnat (Doamna de companie), Ștefan Schuller (Doctorul), Ștefan Petrescu (Spritul II). Fructificând „avantajul” versiunii concertante, Ionuț Gavrilă a abordat nu mai puțin de patru roluri episodice, Servitorul, Asasinul, Mesagerul și Spiritul I.

Așa a fost la premieră. Cu tot succesul binemeritat al serii, am privit cu tristețe sala cu destule locuri goale. Explicația apare în toată simplitatea ei: un titlu mai puțin cunoscut, chiar celebru, nesusținut de o montare scenică, nu atrage. Din păcate, Opera Națională continuă politica de a prezenta premierele mai întâi în concert. Inițial, acum aproape doi ani, am acceptat opțiunea generată de varii motive, pe care am încercat să le înțeleg și le-am expus la timpul potrivit. Dar recidiva riscă, iată, să îndepărteze publicul, privându-l de o tălmăcire de calitate. Cât va mai dura această „strategie”? Și ar mai fi ceva. Este inadmisibil ca un teatru european să anunțe pe website distribuțiile amalgamate ale celor două concerte doar cu patru zile înainte de premieră iar concretizarea lor să vină cu avans de numai 24 de ore! Consemnând aceste... bemoluri de natură organizatorică, sper din toată inima ca montarea regizorului Petrică Ionescu, programată abia la mijloc de mai, să valorifice eforturile Operei Naționale și excelenta realizare muzicală la care am asistat în concert.